

بیماران ضربه به سر چه کسانی هستند؟

سر شایع ترین محل وارد آمدن صدمه بوده و ضربه به سر شایع ترین علیت بستری و مرگ و میر 50% - 40% بیماران تصادفی می باشد شایع ترین نوع صدمات به سر را تصادفات رانندگی و سقوط از ارتفاعات تشکیل می دهد و همچنین تعداد زیادی که جان سالم به در می برند دچار عوارض ماندگار عصبی می شوند که با شناخت نوع صدمات احتمالی و نیز بر خورد صحیح و سریع با آن ها می توان این عوارض را به طور چشم گیر کاهش داد .

56% موارد مرگ و میر حاصل از ضربه به سر در اثر ضایعات موضعی و 24% موارد دیگر ضایعات منتشره مغزی است. شرح بیماری ضربه به سر :

آسیب به سر عبارت است از ضربه به سر همراه یا بدون کاهش هوشیاری یا سایر علائم قابل مشاهده ، بسته به ماهیت ضربه : زخم های باز همراه با خون ریزی و زخم های بسته با ایجاد خون ریزی مخفی می باشد.

صدمات به سر به 3 دسته تقسیم می شوند :

- 1- آسیب به پوست سر
- 2- شکستگی استخوان جمجمه
- 3- صدمات نسج بافت مغز

عوامل ایجاد ضربه به سر :

- 1- تصادفات رانندگی
- 2- سقوط از ارتفاع
- 3- اصابت گلوله یا اجسام نوک تیز
- 4- زمین خوردن
- 5- تصادف اجسام سنگین به سر

علائم ضربه مغزی

علائم ضربه به سر به گستردگی صدمه بستگی دارد ولی تورم در محل صدمه دلیلی بر وخامت صدمه نمی باشد.

- 1- خواب آلودگی یا گیجی و منگی
- 2- تهوع استفراغ مکرر
- 3- تاری دید
- 4- اشکال در صحبت کردن
- 5- ضعف عضلانی
- 6- هم اندازه نبودن مردمک ها
- 7- کاهش هوشیاری موقت یا طولانی
- 8- فراموشی
- 9- تحریک پذیری
- 10- سردرد و خون ریزی از بینی و گوش

عوامل افزایش دهنده خطر در صدمه به سر

- 1- مصرف الکل و داروهای روان گردان
- 2- موتور سواری یا دوچرخه سواری بدون کلاه ایمنی
- 3- ورزش های خطرناک مثل بوکس
- 4- اختلالات صرع و تشنج
- 5- عدم استفاده از کمر بند ایمنی در هنگام رانندگی
- 6- در صورت مصرف داروهای خواب آور در هنگام رانندگی

روش تشخیصی :

- 1- از روی علائم ظاهری بیمار که در علائم شایع ذکر شد.
- 2- شکستگی های جمجمه از روی گرافی ساده سر گرفته شده تشخیص داده می شود .
- 3- انجام سی تی اسکن یا تصویر گرافی سه بعدی مغز که خون ریزی های داخل مغز را می دهد .

عوارض ایجاد شده به دنبال صدمه به سر عبارتند از:

- 1- خون ریزی های مغزی
- 2- تورم در بافت مغز
- 3- تکان مغزی
- 4- تشنج
- 5- شکستگی استخوان جمجمه
- 6- عفونت در بافت مغز محل پارگی پوست یا شکستگی استخوان

روش درمان :

- 1- تحت نظر گرفتن بیماران تروما به سر به مدت 24 ساعت در صدماتی که علائم شدید دارند.
- 2- در صورت صدمات خفیف با تشخیص پزشک بیمار به منزل فرستاده شده ولی آموزش های علائم به بیمار و همراه داده شده تا در صورت بروز علائم مجددا به اورژانس مراجعه کنند.

علائم هشدار شامل :

- 1- خواب آلودگی شدید و منگی غیر طبیعی
- 2- در صورتی که بیمار از خواب بیدار نشود
- 3- استفراغ های مکرر
- 4- تار شدن بینایی
- 5- تشنج
- 6- خون ریزی یا تراوش مایع شفاف از بینی و گوش ها
- 7- سردرد شدید و مداوم که به استامینوفن جواب ندهد

قابل توجه:

خون ریزی از بینی ، کیودی دور چشم ها و یا در پشت گوشها از علائم شکستگی قاعده جمجمه است.

آموزش به بیمار ضربه مغزی

علائم خطر بعد از ضربه به سر (در 24 ساعت اول)

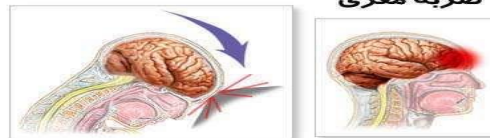
گروه آموزش به بیمار و ارتقای سلامت
بیمارستان مهراد
تاریخ بازنگری: دی ماه 1401

- 3- سر را با استفاده از یک بالش محافظت نموده و از بروز آسیب دیدگی پیشگیری نمایید.
- 4- لباسهای تنگ که بر بدن فشار وارد می آورند را باز کنید.
- 5- هر نوع اسباب و اساسیه که در منزل ممکن است هنگام بروز تشنج به بیمار آسیب برساند را رد کنید.
- 6- برای کاهش احتمال گاز گرفتگی زبان و لب ها از یک وسیله نرم برای بین دندان ها استفاده کنید.
- 7- هرگز سعی نکنید تا فک های بیمار را که در اثر اسپاسم به هم فشرده شده اند به زور باز کنید و چیزی بین آنها قرار دهید ، نتیجه چنین عملی می تواند شکستن دندان ها و آسیب دیدگی زبان و لب ها شود .
- 8- هیچ کوششی در جهت مهار یا محدود کردن حرکات بیمار در خلال تشنج نباید صورت گیرد.
- 9- در صورت امکان بیمار را به یک پهلو خوابانده و سروی را اندکی به طرف جلو خم نمایید تا زبان به سمت جلو متمایل شود .

نکات قابل توجه:

تا زمانیکه تشخیص قطعی نشده است، نباید هیچ گونه دارویی به فرد داد و بیمار باید تا زمانی که خطر رفع نشده است ، در رختخواب استراحت کند.

اگر علائمی مثل حالت تهوع ، سردرد و تپش قلب شدید ، سریعا به پزشک متخصص مغز و اعصاب مراجعه کنید .

مراقبت های لازم برای بیماران ضربه به سر در منزل :

- 1- داشتن استراحت لازم و کافی بر اساس دستور پزشک
- 2- بالا بردن زیر سر با زاویه 30 درجه با خط افق در منزل بهتر است رعایت گردد.
- 3- از مصرف غذاهای سنگین در چند روز اول خودداری شود .
- 4- داروهای داده شده در زمان مناسب و به طور منظم استفاده شود.
- 5- از انجام ورزش های سنگین که احتمال ضربه به سر را افزایش می دهد تا 2 هفته خودداری شود.
- 6- در صورتی که بخیه بروی پوست سر دارند حداکثر یک روز در میان پاتسمان تعویض ، پس از 7 روز بخیه ها کشیده شود.
- 7- حداکثر پس از 10 الی 15 روز بیماران با صدمات شدید به سر جهت درمان نیاز به بستری در بخش مراقبت ویژه مغز و اعصاب بیمارستان دارند و جهت درمان بعضی از خون ریزی های مغزی نیاز به اعمال جراحی و تخلیه لخته می باشد و تعداد زیادی از این بیماران مدت های طولانی نیاز به مراقبت های حمایتی و ویژه در مراکز درمانی پیدا می کنند و تا سال های زیادی وابسته به تجهیزات کمک درمانی برای ادامه حیات در منزل هستند که نیاز به آموزش از طرف سیستم و پرسنل درمان به همراهان این بیماران باید بر آورده گردد.

مراقبت در خلال مدت تشنج

- 1- اطراف بیمار را خلوت کنید و وی را از دید کنجکاو دور نگاه دارید.
- 2- در صورت امکان بیمار را روی زمین قرار دهید .